

Bulimie

“cesta tam a zase zpátky“

Opočno 2021

PhDr. Ivo Oral
Psychologické oddělení Agel Hornická poliklinika Ostrava
ivo.oral@gmail.com

Bulimie – cesta tam

Galén – bous = vůl + limos = hlad abnormální vzestup pocitu hladu

Historický exkurz:

Antika:

Hedonistické a sociální kontexty

Dionýsie

Bakchanalie

Římské hody

Bulimie – cesta tam

Historický exkurz:

Křesťanství:

Askeze, hladovění jako nástroj pokání, půst

4. stol. sv. Jeroným – hladovění a modlitba způsob vyrovnání se s pokušením

duše vs. tělo (již sv. Pavel) redukce pudových impulzů skrze omezení příjmu potravy

Potrava souvisí s libými pocity (hedonistická motivace)

Odříkání, odpírání slasti cesta k Bohu (spirituální motivace)

Bulimie – cesta tam

Historický exkurz:

Richard Morton (1694) „self – induced starving“

Rapidní snížení hmotnosti vedoucí k ohrožení života

- vliv nervových příčin

„násilná vášeň v mysli“

- problémy ve vztahu pacientky a rodiny a pacientku z rodiny odvedl

Bulimie – cesta tam

Do 2. poloviny 60. let výskyt poruch příjmu potravy na úrovni „černé labutě“

- 1965 Mezinárodní psychiatrické sympóziium v Göttingenu

Anorexie nervosa je především duševním onemocněním

70. léta

„epidemický“ nárůst počtu univerzitních studentů vyšší a střední třídy trpící anorexií.

- ženský ekvivalent „drogové epidemie“ adolescentů v 60. letech

- etnopsychiatrie – je to syndrom západní, bílé společnosti (i v dodatku DSM IV)

Bulimie – cesta tam

80. a 90. léta – období bulimie a přejídání

- nárůst případů „bulimických“ epizod – vede k diferenciaci bulimie od anorexie

1979 Gerald Russel – deskriptivní definice poruchy, je samostatně uvedena v DSM III

MKN 10

Mentální bulimie je syndrom, charakterizovaný opakovanými záchvaty přejídání a nadměrnou kontrolou své tělesné váhy, vedoucí k přejídání, následovaném zvracením nebo používáním projímadel. Tato porucha má mnohé psychologické rysy shodné s mentální anorexií, včetně zvýšeného pozorování vlastní tělesné hmotnosti a tvaru těla.

Opakované zvracení zvyšuje riziko poruchy elektrolytové rovnováhy a somatických komplikací. V anamnéze je častá mentální anorexie, trvající od několika měsíců po několik let.

Bulimie – cesta tam

1981 Halmi et al.

355 VŠ studentů –

zkoumali stravovací návyky

dotazník ohledně váhy a stravovacích
13% studentů (19% žen 5% mužů) s
poruchy dle DSM III

Dle DSM V : 3% ženské populace mezi 14 a 24 lety (muži cca 1%)

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Bulimické chování chování je neseno anorektickým ideálem – kde výsledek mezi příjmem a výdejem je roven nule

Je zde silná dynamika doprovázená silnými pocity:

Slast, vina, úleva, ambivalentní vztahy k jídlu (Lacan – anorektik pojídá „nic - objekt“)

DSM V – 2 druhy bulimií

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

THE BASIC FAULT

BAZÁLNÍ CHYBA

Bulimie – cesta tam

Balint (1896 - 1970)

Primární narcismus neplatí! (kojencova láska k sobě spojená s autoerotismem předchází objektní lásce)

Touha být milován je primární, vrozená

Objekt existuje za účelem aby dítě (kojenec) miloval, je nediferencovanou částí Self
pocit nerozlišenosti od raných objektů, které nejsou frustrující
objekty existují pro něj (nemají samostatný zájem)
ego k nim má onnipotentní přístup – jsou prožívány jako
k dispozici, aby je mohl kontrolovat – zachovávat je jako
jeho součástí

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Balint

- je-li tento objekt odepřen, vzniká „bazální chyba“
 - vážné trauma před stabilní diferenciací mezi self a objekty
 - bazální chyba je porucha ve struktuře osobnosti (vývojový základ pro PO)

Přirovnává ji k nesprávnému genetickému kódování chromozomů

... není to porucha ve smyslu fraktury

Stanovil 2 charakteristické obrany ve zvládnání úzkosti:

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

1. oknofilický přístup – dítě miluje nové objekty, je na nich často závislé
“ten kdo lpí, na věcech visí, váhá“
2. filobaktický přístup - dítě nemá v lásce nové objekty, ale miluje prostory
“obsazuje“ spíše jáské dovednosti
“ten, kdo chodí na hraně, na svých špičkách“

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Přístup dle Balinta

	filobatický	oknofilický
Prostory mezi objekty	Bezpečný přátelský	Hrozný Děsivý
Objekty	Zrádný nebezpečný	Bezpečný Uklidňující

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Oknofilní příklad dle Balinta:

mladá žena žijící aktivní sociální život s mnoha přáteli, žijící ve velmi pěkně zařízeném bytě vybaveným předměty, které odrážejí její osobnost, ale která nesnese samotu či odloučení od jejich milovaných věcí.

V psychoterapeutickém kontextu – pacienti kteří silně přilnou k terapeutovi, ale zároveň paradoxně demonstrují velkou obavu že budou opuštěni touto “pečující” osobou

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Filobaktičtí lidé dle Balinta

hlavní vlastností je a centrem snahy je vytvoření vysoké úrovně vlastních schopností a tlak na ně, velká sebe-kritika, silné testování reality a tlak na to se s ní umět vyrovnat

časté filobaktické aktivity jsou: létání, horolezectví, automobilové závody
- velice vzrušující aktivity, potencionálně nebezpečné, ale zároveň vyžadující obrovské dovednosti

mladí lidé, kteří se cítí naživu pouze při adrenalinových sportech a jsou až velice nebezpečně optimističtí ve vztahu ke svým schopnostem a jediná chyba může vést k dramatickým následkům

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Nikdo z nás nezažíval dokonalý vztah mezi našimi potřebami a jejich uspokojením vnějším okolím

- všichni jsme v Balintovském smyslu zatíženi chybami

U bulimiků je ale základní chyba v oblasti regulace napětí (tenze) celkem významná
A nikdy se jim nepodařilo je úspěšně zahojit

V období adolescence, období definování osobní identity, vztahu k okolí atd..
Dochází k silnější aktivizaci obran

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Průběh bulimických epizod

	Postoj / přístup	Regulace napětí/ tenze	Životně důležité potřeby
Dietní fáze	filobatický	Adekvátní stimulační bariéra	Dosažení mistrovství, vlastní soudržnosti
Přejídání	oknofilický	Sebe - uspokojení	splnění distancované nutriční závislosti a láskyplných potřeb
Zvracení	orgastický	Uspokojení uvolňující napětí	Libidinózní uvolnění
Uvolnění	Primární láska, přijetí		Harmonie mezi Self a okolím
Zapuzení	Popření a odčinění		Zmírnění studu, viny týkající se bulimické epizody

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

3 podmínky / předpoklady k uchopení bulimické epizody (dle předešlé tabulky)

1. bulimická epizoda je behaviorálním odrazem hluboce uloženého, silně protikladného vztahu k jídlu
 2. epizoda funguje jako obranný, opravný manévr sloužící k překlenutí základní chyby a k naplnění základních životních potřeb které pacient neumí saturovat
 3. proměňující se vztah k jídlu během epizody je konkretizací proměnlivého (nestabilního) vztahu k lidským objektům (rodičům, současným vztahům, přenosovým vztahům)
-

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Během dietní fáze:

Katexe vůči ego funkcím – získání mistrovství v překonávání potřeby jíst
jídlo je nebezpečný objekt, který musí být
představuje zrádné nebezpečí které musí
vůči kterému je nutné se vymezit (vytvořit

často lidé mají ohromné znalosti ohledně nutričních hodnot
a skladby jídla (které se snaží udržet mimo dosah)

odolávají všem „jídelním“ svodům kterými jsou ve vnějším s
obklopeni

DSM V – způsob léčby bulimie
omnipotentní solipsismus

jíst se musí...

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Přejídací fáze:

obsazení jídla libidinózní energií – jídlo objektem ego kontrola ztrácí význam, cílem je naplnit nutriční i vztahovo – závislostní potřeby

“prostor“ předtím vnímaný jako bezpečný je nyní děsivý, zrádný

jídlo je vnímáno jako bezpečný a uspokojující objekt

objekty předtím byly vnímané jako opouštějící, nyní inkorporovat. Vnitřní prostory jsou zaplněny

... ale objevuje se sebepohrdání za ztrátu kontroly podlehnutí a za závislost na nedůvěryhodném objektu

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Zvracení:

Sugarman and Kurash (1982) – zvracení je způsob, jak pacient čelí přání po (ale děsivém) splynutí s matkou která je „pří
přejídací fází

Zároveň přináší uspokojení v souvislosti s pocity viny a studu

Pro bulimiky jsou jejich agresivní a sexuální potřeby (nutkání) obvykle tak nepříjemné, že nejsou schopni najít obvyklejší způsoby jejich uvolnění než vybudit psychologické i žaludeční napětí na co nejvyšší úroveň a poté je dramaticky vypustit, což se děje skrz zvracení

je to bezpečné, samotářské uvolnění, které nezahrnuje nikoho jiného

Často zažívají i erotické vzrušení

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Fáze uvolnění:

dochází k zážitku harmonie mezi psychologickým Já a okolním s

stav „primární lásky“ kdy nastává harmonické sloučení mezi self
kdy se jedinec cítí volně a oproštěn od ohrožení vnějším světem

skrze zvracení dochází ke zbavení se „věčného“ napětí, které pa
během života provází a přichází stav uvolnění, podobném uspok
po příjemném sexuálním zážitku

= refrakterní fáze, může trvat minuty i hodiny, je to individuální

Bulimie – cesta tam

A o co tedy vlastně jde?

Zapuzení:

Tenze nasedající na základní chybu narůstá, silné pocity studu, viny ohledně celé epizody.
sliby ohledně vyváženého vztahu k jídlu, už to budu dělat jinak atd...

silná předsevzetí, popírání předchozího chování

... opět do filobatického stavu

Konec 1. části

V příštím díle

Bulimie – cesta zpátky

A co tedy s tím?

Je tělo tedy tranzitorním objektem ?

Jsou bulimičky ve svých primárních rodinách často náhradními pečujícími objekty?

Dá se to vůbec léčit?

A co na to Jacques Lacan????

To vše a hlavně **vaše poznámky** dnes:

12:00 Kodymův dům - kavárna

Děkuji za pozornost